

از نگاه داستان نویس

دکتر محمد حنیف
دکتر طاهر عسائی

انستیتوات سورمهه (وایسته به حوزه هنری)

کارگاه قصه و زبان مرکز آفرینش های ادبی

از نگاه داستان نویسی

دکتر محمد حنیف، دکتر طاهره رضایی

طراح جلد: محمد جهانی مقدم

چاپ سفالی و لیتوگرافی: سپهر

اپ، اول: ۳۹۰

هارگار: نسخه

شماره: ۳۰۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸

سروشانه: حتم، ۱۳۴۰ -

عنوان و نا: نگاه داستان نویسی / محمد حنیف، طاهره

رضایی: (به سفارش) کارگاه: زبان مرکز آفرینش های ادبی.

مشخصات نشر: تهران: نشر انتشارات سورمهه، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۳۲.

ISBN: 978-۶۹0-03 0308-

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: واژه نامه.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۳۳ - ۲۲۴.

یادداشت: نمایه.

موضوع: داستان نویسی

موضوع: نویسندگی خلاق

شناسه افزوده: رضایی، طاهره، ۱۳۶۳ -

شناسه افزوده: شرکت انتشارات سورمهه مهر

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی. حوزه هنری. مرکز

آفرینش های ادبی. کارگاه قصه و زبان

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ الف ۹۰۸ / ح ۳۵۵ / PN۲۳۵۵

رده بندی دیویی: ۸۰۸ / ۳

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۴۲۸۷۶

نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشتت پلاک ۲۳

مستند و قیستی: ۱۵۸۱۵-۱۱۴۴

تلفن: ۶۱۹۴۲ سامانه پیامک: ۳۰۰۰۵۳۱۹

تلفن مرکز بخش (پنج خط): ۶۶۴۶۰۹۹۳ فکس: ۶۶۴۶۹۹۵۱

www.sooromehr.ir

نقل و چاپ نوشته ها منوط به اجازه رسمی از ناشر است.

فهرست مطالب

۰۰۷	مقدمه
۰۰۹	۱. داستان، نویسنده، و آفرینش خالق
۰۱۵	۲. ایده داستان
۰۲۶	۳. پژوهش برای داستان
۰۶۲	۴. طرح داستانی
۹۴	۵. آغاز و پایان داستان
۱۰۷	۶. شخصیت پردازی
۱۵۶	۷. نام شخصیت‌ها
۱۶۰	۸. زمان و مکان داستانی
۱۷۰	۹. نویسنده و ضمیر ناخودآگاه
۱۷۳	۱۰. بازنویسی و بازبینی
۱۸۲	۱۱. انتخاب نام داستان

۱۹۱	۱۲. عادت‌های کاری نویسنده
۲۰۷	پی‌نوشت‌ها
۲۲۳	منابع
۲۲۵	پیوست‌ها
۲۲۵	نیم‌نگاهی به زندگی و آثار نویسندگان
۲۲۷	نمایه نویسندگان
۲۲۹	نمایه کتاب‌ها

www.ketab.ir

نخستین بار محمد مهدی شجاعی دغدغه تألیف این کتاب را در من به وجود آورد. سپس در جلسه‌ای با حضور ایشان، دکتر پورمند، محمد ناصری، و نگارنده، چهارچوب کتاب شکل گرفت. قرارمان از همان ابتدا تأکید بر این محورها بود:

- آموزشی بودن محتوای کتاب
- بررسی زمینه‌های پژوهش، خلش شخصیت‌ها، فضا سازی، و سیر آفرینش چند داستان برگزیده در جشنواره شهید غنی پور؛
- ارائه تجربه‌های نویسندگان؛
- تفاوت اساسی آثار برگزیده با کارهای مشابه به سبب این:
- برای دستیابی به این هدف‌ها، گفت‌وگو با پنج نویسنده درباره پنج اثر برگزیده ایشان در جشنواره شهید غنی پور در برنامه قرار گرفت که این منظور با لطف آقایان (به ترتیب حروف الفبا) رضا امیرخانی، محسن رضا بایرامی، احمد دهقان، مجید قیصری، و عبدالمجید نجفی محقق شد.
- محور اصلی این پنج گفت‌وگو تمرکز بر روند خلق کتاب‌های بیوتن، بل معلق، سفر به گرای ۲۷۰ درجه، گوساله سرگردان، و با جام‌های شوکران بود.

هرچند گاه به ضرورت سخنی نیز دربارهٔ عادت‌های نوشتن و چگونگی و کارکرد این عادت‌ها پیش آمد که اگر در آن‌ها نکته‌ای آموزشی بود، به طور موجز بیان شده است. با این حال، تمرکز بر ظرافت نهفته و ناگفته‌های آفرینش از مرحلهٔ ایده تا تکوین نهایی پنج اثر بالا بود. در این میان، از برخی دست‌نوشته‌ها و اسناد مربوط به مراحل پیش از چاپ آثار این نویسندگان نیز استفاده شد.

فرصت را غنیمت می‌شمارم و سپاس می‌گویم زحمات سرکار خانم قیده‌الدین صفوی، و سرکار خانم دکتر طاهره رضایی (استادیار دانش‌گاه حرّمة طباطبایی) را و تلاش آقای رحمت‌الله قاسمی را برای عکس‌هایی که از نویسندگان این کتاب گرفتند. در انتها این اثر را با یاد عزیز پدر و برادر دگشته‌ام، تقدیم می‌کنم به روح بلند شهدای عرصهٔ پاک قلم به خصوص شهدای حبیب غنی‌پور و کامران ملک‌شامران. یادشان گرامی باد!

اسفند ۱۳۹۰

م - حنیف